روزی مرگی

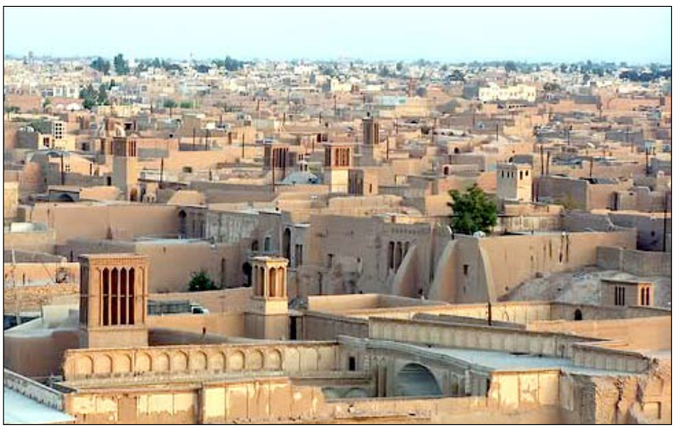

نگهداری از میراث فرهنگی در قاب دوربین

سعیده احسانی راد/ یادگاری‌ها همیشه ارزشمندند، خاطراتی که از آنها زاییده شده تجربه لحظه‌هایی در زندگی بوده که یک بار متولد شده‌اند و نمی‌توانند به شکل دیگری خلق شوند و به دنیای ذهنی آدم‌ها قدم بگذارند. آدم‌ها هرچقدر تله بگذارند و منتظر فرصت باشند، نمی‌توانند آن لحظه را دوباره به دام بیندازند و تورشان از صید آن لحظه خالی می‌ماند. تعصبی که آدم‌ها نسبت به این خاطرات دارند، تا جایی است که حتی دلشان نمی‌خواهد آن لحظه و آن خاطره دستکاری و بازسازی شود. چه آن که می‌خواهند این خاطرات، خاطراتی که فرصت خلق دوباره برای‌شان به وجود نمی‌آید را همانطور که آنها برای اولین بار تجربه کردند، برای‌شان باقی بماند.

هر چه بر سن خاطرات افزوده می‌شود، وسواس آدم‌ها برای نگه داشتن آنها بیشتر می‌شود و اگر کسی جایی به بهانه‌ای رنگ دلزدگی به آن خاطرات بزند، خلقشان تنگ می‌شود، اما اعتراضی نمی‌کنند چون خواهان حریمی‌راز گونه هستند.

سهل انگاری در رفتارهای آدم‌های امروز مهار شدنی نیست. آنها برخی اوقات پا به حریم خاطرات آدم‌ها می‌گذارند و با بی‌خیالی به بهانه طرح مشکلات جامعه در قالب تهیه فیلم و سریال، به مکان‌هایی وارد می‌شوند که بخشی از عصاره میراث فرهنگی و معماری بومی کشور در خمیره‌اش جا دارد. دوربین می‌چرخد و بالا و پایین می‌رود تا نشان دهد وقایع تلخ فیلم در جایی اتفاق افتاده که میراث فرهنگی و معماری‌اش شناسنامه جهانی دارد و ورد زبان گردشگران داخل و خارج کشور است و کلید گردشگری آن همیشه می‌چرخد. آسیب‌هایی که به آن مکان تاریخی وارد می‌شود نادیده می‌ماند و تصویری که از مکان در قاب دوربین ثبت می‌شود، تا تصویری از یک مکان تاریخی و فرهنگی که تنها لوکیشنی بی‌روح و فاقد جذابیت برای یک فیلم یا سریال است.

جشنواره‌ها همیشه بهترین فرصت است تا خاطرات میراث فرهنگی یک کشور برای جمعی که کمتر به آن شنیده‌ها و روایت‌ها دل می‌بندند، به تصویر کشیده شود. چه تلخ است که این روایت‌ها فقط در قالب لوکیشن‌های فیلم‌ها و تنها از طریق زبان تلخ مشکلات اجتماعی به خورد مخاطبان داده شود. تا مخاطبان اگر روزی در کوچه پس کوچه‌های شهری تاریخی قدم بزنند با زبان طعنه یادآوری کنند که فلان فیلم جشنواره که آه از نهادمان بلند کرد اینجا اتفاق افتاده و فیلمبرداری شده است.

نگهبانی از میراث کهن یک سرزمین که قدمتی دور و دراز دارد، از طریق ساختن یک تصویر زیبا در جایی که هویت میراثی کشور در آن آرمیده، اهمیت فراوانی دارد و زبان دوربین در این زمینه نقش مهم و تأثیر گذاری دارد. ما آدم‌ها از بعضی مکان‌ها خاطراتی داریم، این خاطرات می‌تواند مربوط به سفر به یک مکان تاریخی و فرهنگی باشد که بخشی از میراث کشور در آن نهفته است. حداقل انتظار از هنرمندان این است که در انتخاب لوکیشن‌هایشان به ارزش تاریخی و فرهنگی بافتی که در آن مشغول فعالیت هستند توجه نشان داده و ضمن نگهداری از آن بافت، صحنه‌های فیلم را جوری روایت نکنند که پلان‌های تلخ و دردناک همه در آن بافت تاریخی و فرهنگی اتفاق می‌افتد. از این نظر تلخی‌های اجتماع تنها در جایی در معرض دید مخاطب قرار نمی‌گیرد که می‌تواند محلی باشد برای ثبت و ضبط خاطره‌ای ناب و دلچسب.

میراث فرهنگی یک کشور چیزی نیست که بتوان دوباره آن را پایه‌گذاری کرد و ساخت. نمی‌توان یک اثر تاریخی را چندین و چند بار ساخت، اما حداقل می‌توان با نگاه محترمانه و قدرشناسانه در هنر سینمایی که تأثیر گذاری فراوان دارد، از آن پاسداری کرد.

تاریخ در هفته پیش‌رو

اول اسفند

سال ۱۳۶۴: حمله وحشیانه رژیم عراق به هواپیمای مسافربری ایران و شهادت آیت‌الله محلاتی و شماری از مسئولان

۳ اسفند

سال ۱۳۵۰: درگذشت ابوالحسن خان اقبال آذر (اقبال‌السلطان) از اساتید بی‌بدیل آواز. اقبال آذر به هنگام مرگ بیش از یک قرن زیسته بود.

۴ اسفند

روز نوروزخوانی؛ نوروزخوان‌ها در اقوام مختلف ۲۵ روز مانده به عید در کوچه‌ها راه می‌افتادند و آمدن نوروز را نوید می‌دادند.

۵ اسفند

سال ۱۳۰۴: پرواز نخستین خلبان ایرانی با هواپیما، و بر زمین نشستن آن بر فرودگاه تازه تأسیس قلعه مرغی

۷ اسفند

سال ۱۳۵۲: درگذشت حسین تهرانی، نوازنده بی‌رقیب تنبک در ۶۲ سالگی.

ایران

در این ستون سری به آرشیو روزنامه ایران زده‌ایم و اخبار منتشر شده در صفحات اول این روزنامه را گلچین کرده‌ایم. آنچه مشاهده می‌کنید تیترها و خبرهای روزنامه ایران در روزهای نخست اسفندماه سال ۷۴ است.

امریکا محکوم شد

غرامت قربانیان «ایرباس» پرداخت می‌شود

امریکا به خاطر سرنگونی هواپیمای ایرباس ایران در خلیج‌فارس، سرانجام در دادگاه لاهه تسلیم دادخواست ایران شد و به ایران غرامت می‌پردازد. بنابر دادخواست ایران، امریکا ۱۳۱ میلیون و ۸۰۰ هزار دلار می‌پردازد.

رؤیای نفت شمال به واقعیت پیوست

عملیات نخستین حفاری ایران در دریای خزر روی چاه نفتی «میثم یک» با حضور هاشمی رفسنجانی، رئیس‌جمهوری آغاز شد. رئیس‌جمهوری در این مراسم گفت: در آینده‌ای نزدیک تأسیسات پالایش نفت در استان مازندران ایجاد خواهد شد که این امر تحول عمده‌ای در زندگی مردم استان و کشور ایجاد می‌کند.

دامادهای صدام در یک درگیری ساختگی به قتل رسیدند

یک شبکه تلویزیونی عراق اعلام کرد ژنرال حسین کامل حسن و برادر وی سرهنگ صدام حسن دو داماد صدام حسین رئیس‌جمهوری عراق در پی یک درگیری به دست افراد قبیله خود کشته شدند. پیش از این دختران صدام حسین از همسرانشان طلاق گرفته و همسران خود را خائن خوانده بودند.

یک معدن طلا در آذربایجان شرقی کشف شد

یک معدن طلا با عیار مطلوب در شمال آذربایجان شرقی کشف شد. هنوز میزان ذخیره این معدن اعلام نشده است. مطالعات انجام شده در این معدن حاکی از بالا بودن میزان ذخایر و عیار طلای آن است. استخراج معدن طلایی که عیار آن بیش از ۲ گرم در هر تن باشد دارای توجیه اقتصادی است.

دیگه چه خبر

یک آهنگساز مقیم امریکا، ششمین جایزه سالیانه انجمن امریکایی آهنگسازان، مؤلفان و ناشران را به خود اختصاص داد. وی اخیراً جایزه اول این انجمن را هم از آن خود کرده بود. این آهنگساز در تهران متولد شده و در سال ۵۳ برای ادامه تحصیل به امریکا سفر کرده است.

دیگه چه خبر

فرماندار ایالت نیوجرسی امریکا روز اول فروردین را به عنوان روز میراث سنتی ایرانیان به رسمیت شناخت. وی در یک بیانیه رسمی گفته: نظر به این که ایرانیان در سراسر جهان، فرا رسیدن بهار را جشن می‌گیرند من این روز را روز میراث سنتی ایرانیان اعلام می‌دارم و به سنت باستانی ایرانیان ارج می‌نهم.

دیگه چه خبر

روزنامه ژاپنی یومیوری شیمبون در گزارشی از تهران نوشته:

«ارزان بخر و گران بفروش» نوعی بازرگانی در ایران است که اقتصاد کشور را قبضه کرده است. این روزنامه اضافه کرده: در ایران بازرگانان، کالاها را می‌خرند، در انبار نگه می‌دارند تا نرخ آن بالا برود و بعد می‌فروشند بنابراین به نظر می‌رسد این عده نیازمند یک انقلاب درونی هستند.